

Od pokání k útěše

Texty na tento týden

Daniel 9

Základní verš

„Panovníku, slyš! Panovníku, odpusť! Panovníku, pozoruj a jednej! Neprodlévej! Kvůli sobě, můj Bože! Vždyť tvé město i tvůj lid se nazývá tvým jménem.“ (Da 9,19)

V deváté kapitole knihy Daniel se nachází jedna z nejdůležitějších a nejpozoruhodnějších modliteb Bible. Daniel se modlil pravidelně, ale v rozhodujících chvílích jeho života se pro něj modlitba stávala útočištěm, kde nacházel povzbuzení ke zvládnutí obtížných problémů. Když Danielovi a jeho přátelům hrozila smrt kvůli záhadnému snu pohanského krále, prorok se modlil (Da 2). Ve chvíli, kdy královský výnos zakazoval předkládat prosby komukoliv jinému než králi, Daniel se upřímně a oddaně modlil a upíral svůj pohled na Jeruzalém jako místo naděje a Božího přebývání na zemi (Da 6). Když budeme uvažovat o modlitbě v deváté kapitole, potřebujeme si uvědomit, jak moc Daniela zasáhlo vidění o dvou tisících třech stech večerech a jitrech, zaznamenané v osmé kapitole. A přestože Daniel slyšel vysvětlení základních obrysů tohoto proroctví, neznal podrobnosti o časovém období, o němž mluvily dvě nebeské bytosti: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,14) Teprve nyní, v deváté kapitole, dostává prorok více světla, které přichází jako odpověď na upřímnou modlitbu

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BOŽÍ SLOVO, ZÁKLAD POZNÁNÍ

¹V prvním roce vlády Darjaveše, syna Achašveróšova, který byl médského původu a byl králem nad královstvím kaldejským, ²v tom prvním roce jeho kralování jsem já, Daniel, porozuměl z knih počtu roků, o nichž se stalo slovo Hospodinovo proroku Jeremjášovi; vyplní se, že Jeruzalém bude po sedmdesát let v troskách. (Da 9,1.2)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních verších. Daniel říká, že při studiu „porozuměl z knih“ časovému údaji, který se týkal proroctví o zpusťování Jeruzaléma. Proč se podle tebe obracel (mimo jiné) ke knize proroka Jeremjáše? Jak se Daniel mohl cítit, když pochopil zmíněné skutečnosti?

Při čtení Danielovy modlitby je jasné, že vychází z hlubokého studia předchozích zjevení, která dal Bůh Mojžíšovi a prorokům. Na základě studia Jeremjášova svitku Daniel zjistil, že období zajetí má trvat sedmdesát let (Jr 25,11.12; 29,10). Z toho vyrozuměl, že žije v důležitém dějinném okamžiku.

Je důležité vzít v úvahu, že Daniel tuto modlitbu vyslovil v roce 539 před Kristem, tedy v roce, kdy Perská říše vystřídala Babylon. Uplynulo téměř sedmdesát let od doby, kdy Nebúkadnesar dobyl Jeruzalém a zničil chrám. Podle Jeremjášova proroctví se měl Boží lid brzy vrátit do své vlasti. Daniel důvěřoval Božímu slovu, a proto byl přesvědčen, že se stane něco důležitého a že tak, jak Bůh zaslíbil

ve svém slově, babylónské vyhnanství brzy skončí a Židé se budou moci vrátit domů.

Daniel ze studia svatých spisů, které měl k dispozici, pochopil vážnost hříchů svého lidu. Přestoupením podmínek smlouvy Izraelci zničili svůj vztah s Bohem. Přímým a nevyhnutelným důsledkem jejich jednání a postoje bylo vyhnanství (Lv 26,14–45). A právě studium Božího zjevení pomohlo Danielovi pochopit, v jaké době žije a jak naléhavě se potřebuje obrátit k Bohu a prosit za svůj lid.

Když se blížíme k posledním dnům dějin světa, potřebujeme více než kdykoliv předtím studovat Boží slovo a žít podle něj. Jen Písmo nám může dát věrohodné vysvětlení stavu světa, ve kterém žijeme. Vždyť právě Bible přináší příběh velkého sporu mezi dobrem a zlem a ukazuje, že lidské dějiny budou ukončeny odstraněním zla a ustanovením věčného Božího království. Čím více budeme studovat Písmo, tím více budeme rozumět situaci, v níž se svět nachází. Pochopíme naše místo v celém příběhu a najdeme důvody pro naději uprostřed světa, který žádnou naději nenabízí.

Aplikace

Jak ti Bible pomáhá pochopit, v jakém světě žijeme, přestože události kolem nás často žádný smysl nedávají?

PROSBA O MILOST

¹⁸Nakloň, můj Bože, své ucho a slyš, otevři své oči a viz, jak jsme zpustošeni my i město, které se nazývá tvým jménem. Vždyť ne pro své spravedlivé činy ti předkládáme své prosby o smilování, ale pro tvé velké slitování. ¹⁹Panovníku, slyš! Panovníku, odpusť! Panovníku, pozoruj a jednej! Neprodlévej! Kvůli sobě, můj Bože! Vždyť tvé město i tvůj lid se nazývá tvým jménem. (Da 9,18.19)

Osobní studium

Přečti si text Da 9,3–19. Z čeho vychází Danielelova prosba o milost?

Při studiu této modlitby se soustředíme na několik důležitých bodů.

(1) Daniel ve své modlitbě nikde ani náznakem nežádá o vysvětlení katastrof, které dopadly na židovský národ. Ví, proč přišly. Ve skutečnosti velká část modlitby sestává z toho, že sám Daniel jmenuje příčiny: „...neposlouchali jsme Hospodina, našeho Boha, a neřídili se jeho zákony, které nám vydával skrze své služebníky proroky“ (Da 9,10). Po vysvětlení Daniel toužil naposledy na konci osmé kapitoly, kdy neporozuměl vidění o dvou tisících tří stech večerech a jitrech.

(2) Tato modlitba je prosbou o Boží milost a voláním, aby Bůh odpustil svému lidu jeho hříchy a zlo, kterého se dopustil. Jde o působivou ilustraci pravé podstaty evangelia. Hříšní lidé bez jakýchkoli zásluh touží po milosti, kterou si nezaslouží, a po odpuštění, na které nemají nárok. Necítíme se právě tak, když stojíme před dokonalým Bohem?

Na co se podle veršů v úvodu Daniel odvolává, když prosí Boha o milost?

Za zmínku stojí ještě jeden aspekt Danieleovy modlitby: odvolává se na Boží slitování a na jeho jméno. Modlitba není v první řadě zaměřená na to, aby Daniel nebo jeho lid něco získal. Jde o Boha a o jeho čest (Da 9,17–19). Jinými slovy, jde o oslavení Božího jména, a proto by měl Bůh odpovědět na modlitbu kladně.

Aplikace

Přečti si text 2Kr 19,15–19. V čem Chizkijášova modlitba připomíná Danieleovu modlitbu? Co se v textu Mt 5,16 říká o tom, jak my sami můžeme oslavit Boha?

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

³Obrátil jsem se k Panovníku Bohu, abych ho vyhledal modlitbou a prosbami o smilování v postu, žíněném rouchu a popelu. ⁴Modlil jsem se k Hospodinu, svému Bohu, a vyznával se mu slovy: „Ach, Panovníku, Bože veliký a hrozný, který dbáš na smlouvu a milosrdenství vůči těm, kteří tě milují a dodržují tvá přikázání! ⁵Zhřešili jsme a provinili se, jednali jsme svévolně, bouřili se a uchýlili od tvých přikázání a soudů. ⁶A neposlouchali jsme tvé služebníky proroky, kteří mluvili ve tvém jménu našim králům, našim velmožům, našim otcům a všemu lidu země.“ (Da 9,3–6)

Osobní studium

Přečti si text **Daniel 9,3–20**. Všimni si, že Daniel mluví v první osobě množného čísla: zhřešili jsme, provinili jsme se, jednali jsme svévolně, bouřili jsme se a uchýlili jsme se od tvých přikázání a soudů... Sebe samého tedy zahrnuje mezi hříšníky, kteří nakonec přivolali na národ katastrofu. Proč se takto vyjadřuje? Proč je to důležité?

Danielova kající modlitba je také přímluvnou modlitbou a takových modliteb je v Písmu více. Dotýkají se Božího srdce, odvracejí následky jeho soudu a přinášejí vysvobození. Když byl Bůh připraven zničit izraelský národ, přímluvná modlitba Mojžíše zastavila jeho ruku (**Ex 32,7–14** a **Nu 14,10–25**). Dokonce i tehdy, když zničující sucho téměř zničilo celou zemi, Bůh odpověděl na Eliášovu modlitbu a seslal déšť, aby oživil **zemi** (**1Kr 18**).

Když se modlíme za členy rodiny, za své přátele nebo jiné lidi v různých situacích, Bůh

slyší naše modlitby a může zasáhnout. Někdy musíme na odpověď na modlitbu dlouho čekat, ale můžeme si být jisti, že Bůh nikdy nezapomíná na potřeby svých dětí (**Jk 5,16**).

V našem případě hraje Daniel roli přímluvce nebo zprostředkovatele mezi Bohem a lidem. Při svém studiu Písma prorok zjistil, jak hříšný byl celý národ, když přestupoval Boží zákon a odmítl poslouchat Boží varování. Daniel rozpoznal bezútěšnou duchovní situaci lidí a modlí se za uzdravení a odpuštění. Při této modlitbě se Daniel ztotožňuje s celým národem. V určitém smyslu je tak příkladem toho, co dělá Kristus jako náš Přímluvce (**J 17**). Je tu však velmi důležitý rozdíl: Kristus je bez hříchu (**Žd 4,15**), a proto vůbec nepotřebuje vyznávat vlastní hříchy nebo přinášet oběti za odpuštění (**Žd 7,26.27**). Přesto se výjimečným způsobem ztotožňuje s hříšníky: „Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.“ (**2K 5,21**)

Aplikace

„Pokud bychom shromáždili vše, co je v člověku dobré, svaté, vznešené a krásné a předstoupili s tím před Boží anděly, aby to napomohlo spasení člověka nebo sloužilo jako nějaká zásluha, byl by takový návrh zamítnut jako rouhání.“ (FW 24) Co tyto myšlenky říkají o naší potřebě Přímluvce, který by jednal v náš prospěch?

MESIÁŠOVO DÍLO

²¹Tedy ještě jsem rozmlouval v modlitbě, když Gabriel, ten muž, kterého jsem prve viděl ve vidění, spěšně přilétl a dotkl se mě v době večerního obětního daru. ²²Poučil mě, když se mnou mluvil. Řekl: „Danieli, nyní jsem vyšel, abych ti posloužil k poučení. ²³Prve při tvých prosbách o smilování vyšlo slovo a já jsem přišel, abych ti je oznámil, neboť jsi vzácný Bohu. Pochop to slovo a rozuměj vidění. ²⁴Sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skoncováno s nevěrností, než budou zapečetěny hříchy, než dojde k zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a proroctví, k pomazání svatyně svatých.“ (Da 9,21–24)

Osobní studium

Danielova přímlová modlitba se dotýkala dvou základních témat: hříchů národa a zničení Jeruzaléma. Bůh se proto ve své odpovědi soustřeďuje právě na tyto dvě oblasti. Prostřednictvím Mesiášova díla budou lidé vykoupeni a zachráněni – a svatyně bude pomazána, tedy očištěna. Na Danielovy prosby zaznívá odpověď, která daleko přesahuje Danielovu dobu: Mesiášovo dílo přinese prospěch celému lidstvu.

Přečti si text **Da 9,21–27**. Co všechno se mělo uskutečnit během období **sedmdesáti týdnů**? Proč to mohl vykonat pouze Ježíš?

1. „**Bude skoncováno s nevěrností.**“ Hebrejské slovo pro „nevěrnost“ nebo také „vzpoudu“ zní **peša** a naznačuje vědomý, úmyslný špatný čin, který provedl níže postavený proti výše postavenému (**Př 28,24**). Toto slovo se v Písmu objevuje i v souvislosti s otevřenou neposlušností lidí vůči Bohu (**Ez 2,3**). Díky Ježíšově krvi však byla naše vzpoura vůči Bohu vymazána a dostáváme nabídku přijmout zásluhy, které proudí z Golgoty.
2. „**Budou zapečetěny hříchy.**“ V tomto kontextu výraz znamená „ukončit přestoupe-

ní“. Od pádu do hříchu lidé nebyli schopni žít podle Božích norem. Ale Mesiáš se o toto selhávání a o tento nedostatek postará.

3. „**Dojde k zproštění viny.**“ Tuto frázi je možné přeložit i jako „aby očištěna byla nepravost“ (B21). Apoštol Pavel píše o Kristu: „Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži.“ (Ko 1,19,20) Jen Kristus může způsobit, aby se tato slova stala skutečností.
4. „**Uvedení věčné spravedlnosti.**“ Kristus byl na kříži namísto nás a tím dal do pořádku náš vztah s Bohem. Tuto spravedlnost přicházející od Boha můžeme přijmout pouze vírou.
5. „**Zapečetění vidění a proroctví.**“ Když Kristus přinesl sebe sama jako oběť, starozákonní proroctví, která poukazovala na jeho dílo smíření, byla naplněna a v tom smyslu zapečetěna.
6. „**Pomazání svatyně svatých.**“ Svatyně svatých, o které se zde hovoří, je místem v nebesích. Očištění svatyně se uskutečnilo tehdy, když byl do ní Kristus uveden jako Velekněz (**Žd 8,1**).

Aplikace

Uvažuj o jednotlivých aspektech toho, co pro tebe osobně a pro nás jako lidstvo Kristus vykonal. Co z toho pokládáš za nejdůležitější? Proč?

PROROCKÝ KALENDÁŘ

²⁵Věz tedy a rozuměj: Od vyjití slova k návratu a k budování Jeruzaléma až k Pomazanému vůdci bude sedm sedmiletí a šedesát dva sedmiletí. Znovu se vybuduje náměstí a příkop, v tísní oněch časů. ²⁶Ale po těch šedesáti a dvou sedmiletích bude vyhlazen Pomazaný a nebude mít nic, a to město i tu svatyni bude ničit lid jednoho vůdce, který přichází. Ale jeho konec bude v záplavě. A až do konce bude odhodlaný boj po místech zpusťovaných. ²⁷A prosadí smlouvu mnohým jednoho sedmiletí, leč uprostřed onoho sedmiletí ukončí obětní hod i přidavnou oběť. Tehdy na křídle ohavností bude pustošící, dokud se zkáza i rozhodnutí nebude vylévat na pustošenou. (Da 9,25–27; ČSP)

Osobní studium

Vidění o dvou tisících tři stech večerech a jitrech přesahovalo Danielovo chápání a prorok mu neporozuměl (Da 8,27). O deset let později přichází Gabriel, aby pomohl Danielovi vidění pochopit (Da 9,23). Toto další zjevení přináší chybějící informace a zjevuje, že dílo Mesiáše má být dokončeno na konci období sedmdesáti týdnů. Podle principu *den za rok* a na základě toho, jak se plnily předpovídané události, musíme sedmdesát týdnů chápat jako 490 let. Počátečním bodem tohoto období je příkaz k obnově a znovuvybudování Jeruzaléma (Da 9,25). Tento příkaz vydal král Artaxerxes v roce 457 př. Kr., kdy na základě dekretu mohli Izraelci pod vedením Ezdráše začít s obnovou Jeruzaléma (Ezd 7). Podle biblického textu je sedmdesát týdnů „stanoveno“ (doslova „odděleno“ nebo „odseknuť“). To naznačuje, že časové období 490 let bylo odděleno z mnohem delšího časového úseku, což v našem případě znamená dva tisíce tři sta let z Da 8,14. Z toho vyplývá, že obě časová období začínají ve stejnou dobu – v roce 457 př. Kr.

Ve verši Da 9,25 čteme: „...uplyne sedm týdnů. Za šedesát dva týdny...“ (ČEP). Tuto větu je možné přeložit i jako „sedmero týdnů uplyne a šedesát dva týdny“ (B21) či „bude sedm sedmiletí a šedesát dva sedmiletí“ (ČSP).“ (STEFANOVIC, Z., *Daniel: Moudrost moudrým*, Advent-Orion 2019, str. 277)

Proroctví o sedmdesáti týdnech je rozděleno na tři časové úseky.

Prvních sedm týdnů (čtyřicet devět let) velmi pravděpodobně poukazuje na období, během něhož měl být znovu vybudován Jeruzalém. Po těchto sedmi týdnech má následovat období dvašedesát týdnů (434 let), které vedou k „pomazanému vévodovi“ (Da 9,25). Z toho vyplývá, že 483 let po dekretu Artaxerxa (to nás dostává do roku 27 po Kr.) se má udát něco důležitého. O jakou událost šlo? Právě tehdy byl Ježíš Kristus pokřtěn a pomazán Duchem svatým pro své mesiášské poslání.

Během sedmdesátého týdne se udály mimořádné události: (1) „*bude pomazaný zahlazen a nebude již*“ (Da 9,26), což odkazuje na Kristovu smrt. (2) Mesiáš „*Vnutí...*“ (ČEP), toto slovo je možné přeložit i jako „potvrdí“ (B21) či „prosadí“ (ČSP) „*svou smlouvu mnohým v jednom týdnu*“ (Da 9,27). To popisuje činnost Ježíše a apoštolů mezi Židy během posledního „týdne“ v letech 27 až 34. (3) „*a v polovině toho týdne zastaví obětní hod i oběť přidavnou*“ (Da 9,27). Tři a půl roku po svém křtu (tedy uprostřed týdne) Ježíš svou smrtí naplnil obětní systém. Tím, že přinesl konečnou a dokonalou oběť nové smlouvy, zrušil potřebu dalších obětí zvířat. Poslední týden proroctví o sedmdesáti týdnech končí v roce 34, kdy Štěpán zemřel mučednickou smrtí a poselství evangelia se začalo šířit i mezi pohany.

Aplikace

I uprostřed slov o velké naději a o zaslíbeném Mesiáši čteme o násilí, válkách a ničení. Jak ti mohou tyto myšlenky pomoci prožívat naději a jistotu i v časech neštěstí a pohrom?

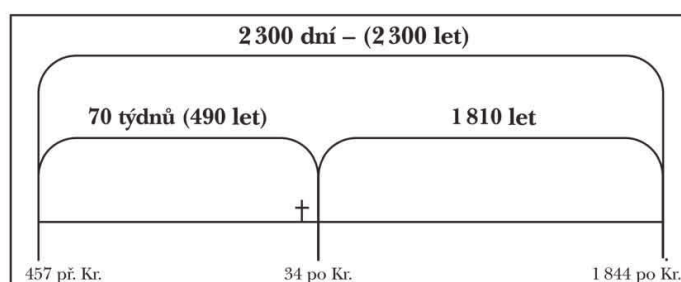
PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Uvedený graf vysvětluje, jak proroctví o sedmdesáti týdnech (Da 9,24–27) souvisí s proroctvím o dvou tisících tří stech večerech a jitrech (Da 8,14). Pokud počítáme dva tisíce tři sta let od roku 457 př. Kr. (neberme v úvahu neexistující rok nula), dostaneme se do roku 1844. Pokud budeme počítat zbývajících 1 810 let od roku 34 (2 300 minus prvních 490 let), dostaneme se také do roku 1844. Na základě toho dospějeme k závěru, že očistění svatyně, o kterém se hovoří u Da 8,14, začíná v roce 1844.

Všimněme si, jak rok 1844 odpovídá tomu, co jsme viděli v sedmé a osmé kapitole knihy Daniel. Soud v Da 7, který je stejnou událostí jako očistění svatyně v Da 8, se odehrává po 1 260 letech pronásledování (Da 7,25) a zároveň před druhým příchodem Ježíše Krista a ustanovením jeho věčného království.

Otázky k rozhovoru

1. Teologové říkají (a správně), že vidění o dvou tisících třech stech večerech a jitrech a vidění o sedmdesáti týdnech představují ve skutečnosti jedno ucelené proroctví. Na základě jakých důkazů můžeme obhájit toto tvrzení?
2. Co se můžeme naučit z Danielovy přímlyvné modlitby? Jak to může obohatit náš modlitební život a naši křesťanskou zkušenost?
3. Kristova oběť za nás je naší jedinou nadějí. Jak nám to pomáhá zůstat pokornými? A co je ještě důležitější, jak nám to může pomoci více milovat bližní a odpouštět jim? Jak tuto myšlenku rozvíjí text L 7,40–47?
4. Uvažuj o tom, jak důležité bylo Písmo pro Daniela, jeho modlitbu a také naději. Celý národ byl potupně poražen, lidé byli odvedeni do exilu, země byla zpustošena a hlavní město zničeno. Přesto Daniel prožíval naději, že se národ jednoho dne vrátí domů. Tuto naději mohl získat pouze z textů Písma, které mluví o Božích zaslíbeních. Jak se pro tebe může stát Písmo zdrojem naděje?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy: